

darstva: kolhozi, državna veleposestva, kjer so gospodarili kmetijski veščaki, država pa je dajala velikanske podpore, vkup približno 2,922,000.000 šilingov (1 avstrijski šiling je 8 Din). Zdaj obstoja v Rusiji 50 kolhozov, ki obsegajo povečini 40.000 do 50.000 ha; največji: »kolhoz gigant« obsega 130 tisoč ha zemlje in dela s 640 traktorji. Vlada misli delati, kakor se dela morebiti v Kanadi od najnaprednejših farmarjev. Tako hoče dobiti blaga za izvoz, iz izvoza pa sredstev za državno gospodarstvo. Kmete se z neznosnimi davki in šikanami sili k združenju v gospodarskem komunizmu, tako da je zdaj že 4,6 milijonov ha polja izročnega komunam. Ko pa kmetje v komunizmu povečini ne pripeljejo s seboj potrebne živine in nimajo potrebnega orodja, mora država zdaj to združevanje nekoliko odlagati. Ljudstvo s tem socializiranjem zapade sužnosti. Domovi kmetov razpadajo in se podirajo, za delavce pa se grade kasarne. Rusija pada nazaj v razmere starega suženstva. Veščaki mislijo, da bo novi red dvignil produkcijo. Kdorkoli bi se upiral, ga bodo strli. Vsa Rusija postane tako velikansko veleposestvo in bo — morebiti — proizvajala več kakor pred vojno, ker se bo delavcu od države meril in rezal kruh in se ga menda že sedaj pita z rodo kašo, ki se je skuhala v čisti vodi. Povdariti pa se mora, da se v Rusiji dela z modernimi stroji.

Rusija hoče čim več izvažati, zato določuje, koliko kruha, mesa, moke in jaje sme vsakdo na mesec porabiti, vse drugo se mora oddajati, kakor drugod med vojno. Zlasti se je Rusija zdaj vrгла na izvoz lesa. Angleška dobiva že vso lesovino iz Rusije in ne več iz Norveške in Švedske. Pred vojno se je v Rusiji pridelalo lesa 322.000 standardov (4,66 m eden), letos se hoče lesa dobiti 800.000 standardov. Vlada misli, da se bo delo napravilo za polovico ceneje, ako se dobi dosti strojev. Tako upa Rusija zmagati konkurenco in namerava po vsej Evropi napraviti svoja skladišča za lesovino. Za Avstrijo se

je na Dunaju že odprl lesni urad. Zdaj Rusija izvažna na Angleško, Francosko, severno Nemčijo in v Švico les za papirnice. Tu nastaja neka velika nevarnost. Rusija dela s sužnji, ki morajo biti zadovoljni z vsem, kar jim država ponudi, ako ne morajo zapasti lakoti, bi se morali proti takšni tekmi zlasti delavci sami postaviti. Izobraženstvo so poklali, 125 milijonov je v državi nezavednega ljudstva, ki nima voditelja in nima pouka, in to ljudstvo zapada popolni sužnosti. Kdaj se bodo tu razmere prevrnile in kdaj se bodo zavlele evropske velesile svoje dolžnosti, da gredo gasit, ko pri sosedu gori?

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 30. avgusta so pripeljali špeharji: na 29 vozov 51 komadov zaklanih svinj, 18 voz sena, 10 otave, 8 slame, 11 krompirja, 13 čebule, 3 zelja in 2 kumarce. Svinjsko meso je bilo po 15—28 Din, špeh 17—24, seno 65—75, otava 65—70, slama 45—55, krompir 0,75—2, čebula 1,50—2, zelje 1—5, kumarc 1—3, kokoš 30—45, piščanci 23—65, raca 20—30, gos 40—60, puran 50—70, pšenica 2—2,25, rač 1,50, ječmen 1,25—1,50, oves 1,25—1,50, koruza 2, ajda 2,50, proso 2,50, grah 8, česen 16, jabolka 2,50—6, hruške 4—10, slive 3—5, grozdje 7—14, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 32—30, med 15—18.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na sejmu dne 26. avgusta je bilo pripeljanih: 19 konj, 15 bikov, 136 volov, 360 krav in 29 telet. Skupaj 559 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile: debeli voli 1 kg žive teže od 9 do 9,50 Din, poldebili voli od 7 do 7,75, plemenski voli od 6 do 7,25, bikli za klanje od 7 do 8, glavna krave debele od 6,75 do 7,50, plemenske krave od 5,50 do 6, krave-klobasarike od 4,25 do 5, molzne krave od 5,25 do 6,50, brajo krave od 5,50 do 6, mlada živina od 6,50 do 9 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 22. avgusta 1930 se je pripeljalo 275 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po Din 100—125, 7—9 tednov stari Din 180—250, 3—4 mesece Din 300—350, 5—7 mesecev Din 450—500, 8—10 mesecev Din 650—850, 1 leto 900—1000, 1 kg žive teže 11—13 Din, 1 kg mrtve

Samo 290 Din
obleka iz bombažaste tkanine!

Samo 380 Din
trpežna suknena obleka!

Samo 580 Din
zimska suknja iz debelega sukna! 1004/5

Razpoložljiva

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.
Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik z več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma zastonj!

teže 15—17 Din, koza 175 Din. Prodalo se je 156 svinj in koza.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso od 16 do 20 Din, meso od bikov, krav in telet od 10 do 14 Din, telečje meso od 16 do 25 Din, svinjsko meso od 15 do 23.

Tretji avstrijski živinski sejem. V okvirju Wiener Herbstmesse 1930 priredi nižjeavstrijska gospodarska zbornica od 10. do 12. sept. na severni strani Rotunde tretjikrat živinski sejem, na katerem bo približno 100 konj ter 250 govede. Smisel te prireditve je pospeševati razširjenje plemenske živine in inozemstvu pokazati zmožnost avstrijskih vzrejovalcev. Kakor se vidi iz došlih prijav, se bodo udeležili letošnjega živinskega sejma v okvirju konjske razstave: zvezno ministrstvo poljedelstva in gozdarstva s kolekcijo plemenskih konjev iz zveznega zavoda plemenskih konjev, varnostna straža na konjih z večjim številom deželnih plemenskih konj, Dunajsko dirkalno društvo, gospodarska zbornica Burgenland in posamezne zadruge plemenskih konj iz Nižjeavstrijskega. V skupini govede bodo predvsem zastopane večje skupine iz Tirolskega in Vorarlberga, razven tega pridejo posamezne kolekcije iz Salzburga, Štajerske, Koroške in Nižjeavstrijske k razstavi.

Prva avstrijska semenogojna razstava. Nižjeavstrijska deželna gospodarska zbornica priredi v okvirju poljedelske in gozdarske razstave na Wiener Herbstmesse 1930 od 7. do 14. septembra s sodelovanjem ministrstva za poljedelstvo in gozdarstvo in z drugimi glavnimi osebami prvo avstrijsko semenogoj-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Čez nekaj dni je javil grajski čuvaj Jurij Vamprecht grofu Filipu Brennerju kot poveljniku zaporov na Schlossbergu, da so privedli iz Maribora nekdanjega sluga grofa Tatenbaha Boltažarja Ribla. Dal ga je vkovati v železje, da se ga ne bi lotilo poželenje po poskusu pobega.

Okoli grofa Tatenbaha pa se je vedno bolj zoževala mreža, iz katere ni bilo več rešitve.

XX.

Tatenbahov branilec.

A vojni jim minister je
Takóte odgovoril:
K. Havliček.

Bilo je nekega večera začetkom marca leta 1670, ko so stopali po stopnicah velike hiše na Minoritskem trgu na Dunaju štirje plemeniti

37

gospodje v črnih žametastih plaščih, z jeklenimi meči ob strani, v prvo nadstropje. Krenili so proti mali dvorani, kamor jih je gospodar hiše kot svoje zaupne prijatelje večkrat povabil k tajnim razgovorom.

Ta hišni gospodar je bil cesarski državni minister in tajni svetnik Vaclav Evsebij knez Lobkovic in gospodje, ki so bili povabljeni na razgovor, so bili njegovi najbolj zaupni svetniki: grofje Montecucculi, Schwarzenberg, Lamberg, Nostic in kancler Hoher.

V dvorani so sedeli kot tajniki gospodje Abele pl. Lilienberg in Dorš.

Gospodje so sedli okoli okrogle mize, pokrite z zelenim prtom, na katerem je bilo pisalno orodje. Na mramornati mizici v kotu pa so bila postavljena različna okrepčila.

Nekaj trenutkov pozneje vstopi državni minister sam ter sede po kratkem pozdravu na zgornji konec mize.

»Gospodje,« povzame takoj besedo, »mi tvorimo danes vojni svet. V vojnem stanju smo, ni treba podrobnega razmotrivanja položaja. Tajna komisija, ki je bila zadnjič pod vodstvom kanclerja Hoherja v Gradcu, opisuje stanje kot zelo resno. Če se tudi ne sme verjeti vsaki govorici,

**Vsak mesec
Din 13:-**

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zim
mo izhajali vsak mesec
en veleznimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila,
Maribor. Koroška 7

no razstavo. Ta semenogojna razstava, ki se letos prvič vrši in katere se lahko udeležijo originalni semenogojni vzgojevalci, to so taki kmetovalci, ki si držijo gojni vrt, ima nalogo opozoriti kmetovalce na dobre semenogojstva in jim povedati vire, kjer dobijo visokovredna gojna semena. Na razstavi bodo gojne vrste od žita in okopavine in sicer zrna žita, rastline in klasne poskušne gojnih vrst, razven tega razstilinski gojni pripomočki.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žar-nica. Cene zmjerne. 581

Karl Mayjevi spisi.

Karl Mayjevih spisov novi zvezek in sicer III. knjige »Po divjem Kurdistanu«, je izšel. Cena 13 Din. Vsem čitateljem sporočamo, da bo sedaj za čas jeseni in zime izhajal Karl May tako, da bo vsak mesec nov zvezek izšel. Vabimo zato vse sloje, ki hočejo, da bodo knjigo točno dobili, da že zdaj naročijo tudi nadaljne zvezke. Tretja knjiga bo tudi zelo zanimiva. Imenovala se bo »Iz Stambula v Bagdad. Kdor še ni med naročniki teh spisov, mu svetujemo za zimski čas, da si jih oskrbi. Ne bo mu žal. Dosedaj so izšli torej sledeči zvezki Karl Mayjevih spisov:

I. Knjiga: »Križem po Jutrovem«

1. zvezek: Jezero smrti.
2. zvezek: Kako sem v Meko romal.
3. zvezek: Pri Šamarjih.
4. zvezek: Med Jezidi.

II. Knjiga: »Po divjem Kurdistanu«

1. zvezek: Amadija.
2. zvezek: Beg iz ječe.
3. zvezek: Krvna osveta.
4. zvezek: Med dvema ognjema (izide 1. sept.).

Vsak zvezek stane 13 Din. Posamezna knjiga (4 zvezki) vezana v polplatno stane 65 Din, vezana v platno 70 Din. — Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 in Aleksandrova cesta 6.

Au! Gost (domači hčerki): »Gotovo veliko pomagata mamici pri domačih opravkih?« — Hčerka: »O, nekoliko že. Danes sem jaz na vrsti, da preštejem žlice, ko boste vi odšli!«

Maribor. Na praznik Marijin dne 8. sept., popoldne ob petih nam bo Poselska zveza v Zadrugi gospodarski banki pokazala v svoji prireditvi, kako goji »Cvetina Borogradska« v srcu cvetko hvalečnosti in ljubezni napram starišem, ko nastopi službo pri grajskem oskrbniku, samo da reši očeta iz ječe. Vsi stariši in mladina dobrodošli v obilnem številu!

Svečina. Od severne meje prihajajo vesti, da se dela na narodnem in kulturnem polju s polnim parom. Katoliško prosvetno društvo je priredilo v nedeljo dne 24. avgusta v Svečini veliko narodno veselico v ogromnem prostoru pred grajsko kletjo, ki je pa bil ves s cvetlicami okinčan. Neumorno se je trudil predsednik gospod Francišek Šerbinek, da je tehnična stran prireditve izpadla nad vse pričakovanje dobro. Svečinci pač znajo zasnovati take veselice v velikem stilu. Navzoče občinstvo pa je vse elektriziral novi gospod šolski upravitelj Berce. Prvič je nastopil pod vodstvom gospoda upravitelja moški zbor (30 članov), ki je izvajal razne domoljubne pesmi v splošno zadovoljnost mogočne množice. Svečina vsestransko vidno napreduje in to po posebni zaslugi in neumornem prizadevanju novega gospoda šolskega upravitelja Jožefa Berce, ki je Svečino olepšal, zasadišči rože okoli šolskega poslopja, naredil je pred šolo novi prekrasni vrt z lično verando v sredini vrta, kar daje prostoru pred cerkvijo pestro sliko. Prosta zabava je trajala še v mrak v najlepšem razpoloženju, saj so se točila tam kaj najboljša izbrana svečinska vina. Blage-mu gospodu upravitelju Zöhreru pa gre posebna zahvala, da je že v tretjič dal na razpolago veličastne graščinske prostore za veselico. Vsem gospodom, ki so pokazali toliko požrtvovalnosti pri igri in zabavi, pa vsa čast, igralci pa so pobrali zaslužene latorike.

Fantovski tabor pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, ki se je vršil v nedeljo dne 24. avgusta, je jako lepo uspel. V nabito polni cerkvi je pridigoval in maševal vlč. g. dr. Jeraj. Zunaj cerkve pa se je vršil krasen fantovski tabor, ki so se ga udeležili fantje iz šestih župnij Dravskega polja. Otvoril je fantovski tabor domačin-bogoslovec, vodil pa ga je domači vlč. g. župnik Spindler, ki ima tudi glavno zaslugo, da je tabor tako odlično uspel. Na taboru je najprvo govoril dr. Jeraj

o sodobnih nalogah fantovske prosvete, za njegovim govorom pa so se nizali kratki in jedrnat mladeniški govori, deklamacije ter krasne pesmi, ki sta jih odpela domači pevski zbor in poseben lepo še hajdinski fantovski zbor. Dravsko polje se je zdramilo prvo in zbira navdušeno moško mladino pod katoliškimi in slovenskimi prapori.

Šoštanj. Prosvetno društvo priredi dne 7. in dne 8. septembra ob treh popoldne v Stomškovem domu dijaško akademijo. Spored je zelo pester in bogat. Poleg Bevkovega »Kajna« so na programu še deklamacije, recitacije, govor, pevske in violinske točke itd. — Vse, ki ljubijo mladino in njeno stremiljenje, k prireditvi iskreno vabimo! Bog živi!

Pišce. Prosvetni delavci v Piščah so na delu. Kar dve igri so priredili v enem mescu. Dekleta so dne 20. julija postavila na pišečki oder »Nežko z Bleda« z uspehom, kakor ga še ni doživela igra s samo ženskimi vlogami. Vse vstopnice so bile razprodane in še je bilo povpraševanje po njih. Fantje pa so, kakor še nikdar, kar stoje Pišce, pokazali toliko korajže in navdušenja, da so pod vodstvom naših dijakov, kljub temu, da so morali hoditi k vajam iz celo po eno uro oddaljenih vasi, pripravili »Desetega brata« v 14 dneh in so uspeli, kakor ob premijeri dne 15. avgusta, tako tudi ob ponovitvi dne 24. avgusta naravnost sijajno. — Letos so obhajali Piščanci 25letnico, odkar je bil »Deseti brate« prvič igran v Piščah. Kakor so si takrat globoko v spomin vtisnili gledalci vse prizore in osebe, posebno seveda Krjavlja, Desetega brata in Dolefa, tako se jih bo gotovo, smemo upati, tudi novi rod še dolgo spominjal.

Št. Ilj v Slov. goricah. Velika narodna slavnost se vrši na praznik dne 8. septembra popoldne. Če bi bilo tudi slabo vreme, ostane slavnost kakor je določena. V tem slučaju je dovolj prostorov na razpolago v Slov. domu in bivšem Súdmarkhofu. Prijazno vabimo vsa narodna društva iz Maribora in daljne okolice. Prijavljenih je že več pevskih društev, ki bodo nastopila. Tako se je prijaviло mlado narodno pevsko društvo iz Svečine, od koder bo sploh velika udeležba. Vspored bo zelo pester: Po dohodu vlaka iz Maribora bo pozdrav gostov na kolodvoru po akademiku g. Hancu. Ob cestih bodo stali slavoloki. Pred Občinskim domom (prej Súdmarkhof) bo pozdravil udeležence in društva prvi slovenski župan šentiljski gospod Thaler. Pri slavnosti sodeluje slovensko pevsko društvo »Maribor« in godba Katoliške Omladine iz Maribora.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 6

Čekov. račun št. 10.603

Telefon interurb. št. 2113

vendar so podani glede grofov Zrinjskega, Nadasdyja in Frankopana vsi znaki izdajstva. Ne smemo zamuditi niti ure, drugače imamo opravke z Zgornjo Ogrsko.»

»To menim tudi jaz,« poseže vmes Montecucculi, izkušen vojskovodja, »nič več odlašati, nič več se pogajati. Voja zoper upornike: to mora sedaj biti geslo.«

»Vendar,« pripomni Hoher, »sem mnenja, da se ne sme postopati prena-glo, ampak se mora še nekaj časa čakati, da se ti strupeni elementi sami med seboj uničijo. Znano nam je, da v taboru ogrskih nezadovoljnejšev ni edinosti, marveč sta Zrinjski in Nadasdy drug na drugega ljubosumna ter si v marsičem nasprotujeta.«

»Da,« pravi grof Nostic, »med seboj se pričajo ter si nasprotujejo, zoper cesarja pa so vsi edini.«

»Vi gospodje, delate s peresom,« reče Montecucculi kanclerju Hoherju, »vi ste previdni in zato počasni v izvrševanju svojih načrtov. Mi pa, ki nosimo meč, rajši presekamo voz, če se ne da hitro razvozljati. Zarotnikom se je dalo dosti časa, da se spametujejo, zdaj je treba proti njim odločno in hitro delati.«

»To mislim tudi jaz,« poseže vmes grof

Schwarzenberg, »nič več prizanesljivosti, nobene milosti za ogrske zločince.«

»Ne, gospodje,« povzame minister besedo, »dva pota sta, pot milosti in strogosti, prvi je nedvomno najboljši in treba se ga je držati, dokler je sploh mogoče. Nedavno je bil pri meni škof iz Zagreba ter se je potegoval za Zrinjskega, češ, da je le zaradi tega tako vznevoljen, ker ni bil nikdar odlikovan. Naj bi se škofu dalo zagotovilo, da bo grof Zrinjski pomiloščen, ako se takoj uda.«

»Se strinjam,« vzklikne kancler Hoher, »toda mislim, da v tem zagotovitvi ne sme biti govora o milosti. To bi namreč po mojem mnenju naprotovalo dostojanstvu vladarja, ki se vendar ne bo pogajal z izdajalci.«

»Gospod kancler mi govori iz srca,« zakliče Montecucculi, »mislim, da Zrinjskemu ni zaupati. Ali ni obljubil lani zvestobo ter je izdal Nadasdyja in vendar ni ostal mož beseda.«

»Ne morem glasovati za pot milosti,« pripomni Lamberger, »če se spomnim, s kakšno predrznostjo je izrekel grof pri odhodu v predsobl Njegovega Veličanstva besede: »Mene se še bodo bal. S temi besedami se je zapisal smrti.«

»Znano je,« reče grof Nostic, »da zahteva Zrinjski Hrvatsko zase in Sedmograško za svo-

Novice.

Nastopijo še razna druga društva Slavnostni govor ima domači rojak gospod F. Zebot. Med oficijelne točke spada tudi skupna udarnostna izjava kralju. Prosta zabava se vrši v slučaju lepaga vremena na prostem v okolici Slovenskega in Občinskega doma. Domače mladenke in gospe so organizirale šotore, ki bodo posebno vabljivi. Vabimo posebno domačine, sosedo ter rojake iz Maribora in drugih krajev, da se udeležijo v velikem številu te slavnosti, ki obeta biti ena največjih letošnjih v mariborskem okrožju. Posebno vabimo dobrotnike širom Slovenije, ki so pred 20 leti z darovi omogočili zgradbo zbirališča obmejnih Slovencev. Pridite tudi vsi tisti, ki ste bili pred 20 leti priče divjanja in huronskega vpitja Nemcev. Mariborčane in okoličane opozarjamo, da vozijo točno ob pol dveh popoldne iz Maribora ojačen osební vlak v Št. Ilj, a vrača se zvečer ob osmih iz Št. Ilja. Izpred glavnega kolodvora bodo vozili od enih popoldne naprej mestni avtobusi v Št. Ilj, a vračali se bodo zvečer od 6. ure naprej in do devetih iz veselicega prostora.

Cerkveni koncert pri Veliki Nedelji. Cecilijino društvo za stolno župnijo v Mariboru priredi v nedeljo, dne 14. septembra tega leta ob priliki svojega izleta cerkveni koncert pri Veliki Nedelji. Nastopi stolni pevski zbor — do 30 pevcev in pevk — ki ga spremlja 20 član-ska godba, sestavljena iz mariborskih civilnih in vojaških godbenikov. Skrbno sestavljen spored bo nudil dovolj užitka vsakemu poslušalcu. Začetek točno ob treh popoldne. Po koncertu ugodna železniška zveza, ki omogoča tudi daljnim okoličanom, da se te prireditve, ki je prva te vrste na deželi, udeležijo.

Slovenja vas pri Hajdini. V nedeljo, dne 7. septembra ob 15. uri popoldne nastopijo na vrtu g. Žeraka, trgovca v Slovenji vasi dijakl ob Sv. Barbare v Halozah s krasno gledališko predstavo. Na sporedu je zanimiva igra »Naši dijaki«, komedija v dveh dejanjih ter nadvse smešna prizora »Kmet in avtomat« in »Nace Hlačnica«. Vrh tega zapoje dijakl na odru več krasnih pesmi pod vodstvom g. organista Fr. Bračko in dva zelo smešna kupleta. Takoj po predstavi se vrši na istem prostoru prosta zabava s šaljivo pošto, ameriškano dražbo zajcev in drugih predmetov. Pri prosti zabavi igra domača godba. Gostom bodo na razpologo topla in mrzla jedila ter pristna vinska kapljica. Naj nihče ne zamudi te lepe prilike, kjer se lahko za mal denar tako dobro in pošteno zabava. V nedeljo torej vsi k. g. Žeraku. V slučaju slabenga vremena prireditve odpade.

Krvavo demonstracije delavstva so se vršile dne 1. septembra v Budimpešti. Nastopila je policija in vojaštvo z orožjem. Beležijo pet mrtvih in 200 do 300 težje in lažje ranjenih. Delavstvo je napravilo veliko škode. Po poročilih sta vpostavljena zopet red in mir.

V Varšavi so se vršile dne 1. septembra velike demonstracije proti Nemcem, ker nastopa Nemčija z zahtevo po spemembi mirovne pogodbe na Škodo Poljakov. Na Poljskem so bili te dni aretirani voditelji Ukrajincev in komunistov.

DOPISI

Hrastnik. Tukaj je umrla 1. septembra po daljši bolezni in v visoki starosti gospa Alojzija Dernovšek, rojena Roš. Blagopokojna je bila znana krčmarica narodne Dernovškove gostilne v Hrastniku, dobra mati, skrbna gospodinja in zavedna Slovenka. Njenemu žaljočemu možu in sinu g. primarju dr. Janku Dernovšku naše sožalje, rajni Alojziji ostani časten in hvaležen spomin.

Sv. Jernej pri Ločah. Dolgo že od nas nismo ničesar spustili v svet, zato pa povemo tokrat nekaj več. Zdravi smo. Od marca do srede julija nismo imeli mrljca. Dosedaj jih imamo letos skupaj pet, tri odrasle in dva otoka. Krstili smo jih 22, poročilo pa se je osem parov, od teh pet Marijinih družbenk. — Toča, ki nas je obiskala 15. avgusta popoldan, hvala Bogu, ni v župniji napravila posebnih škod. Hudo pa je udarila vinograde naših kmetov v loški župniji.

Golavabuka pri Slovenjgradu. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo, ustanovljeno leta 1929, praznuje dne 7. septembra tega leta izredno slovesnost, namreč blagoslovitev novega gasilskega doma in nove motorne brizgalne, ki jo je društvo nabavilo pretekli mesec. Slovesnost se vrši po sledečem sporedu: Popoldne ob pol 8. uri sprejem gostov na postaji Turška vas pri vlakcu, ki prihaja iz Velenja, in ob 8.15 pri vlakcu iz Dravograda. — Nato bo pohod k gasilnemu domu v Tomažko vas, tam ob pol 10. uri sveta maša s pridigo na prostem, po svetli maši blagoslovitev briz-

galne in gasilskega doma ter razni pozdravni in slavnostni govori. Po končanih obredih je odmor in kosilo. Popoldne: ob pol 14. uri začetek velike vaje mislinjskega gasilskega okrožja. Po končani vaji se prične velika vrtna veselica s srečolovom, šaljivo pošto ter raznimi zabavami na vrtu tovariša g. Ivana Sorman v Tomažki vasi. Čisti dobiček prireditve je namenjen za kritje dolga na motorni brizgalni, zato se društvo najvljudnejše priporoča za številno udeležbo. Za dobro jed in pijačo bo preskrbljeno v zadostni meri.

Sv. Križ pri Dravogradu. Pri romarski cerkvi sv. Križa se vrši v prvi polovici septembra več cerkvenih slovesnosti in izobraževalnih prireditev. V petek, dne 5. septembra je prvi petek. V nedeljo, dne 7. septembra ob 9. uri predpoldan sveta maša, nato delavski tabor krščanskih socialistov iz Maribora in drugod. Govorita gg. prof. Ivan Prijatelj in Jos. Rozman. Tabor se vrši ob vsakem vremenu. V ponedeljek, dne 8. septembra, praznik Marijinega rojstva, sta dve sveti maši in pridiga. Napovedana je tudi nemška procesija od Sv. Lovrenca nad Ivnikom. V petek, dne 12. septembra god imena Marijinega, je več svetih maš. V soboto pride po radeljski cesti procesija iz Ivnika in okolice. Prihod k Sv. Križu ob 6. uri zvečer. V nedeljo, dne 14. septembra, spomin povišanja sv. Križa, se obhaja slovesnost kakor prejšnja leta. Prva sveta maša ob petih zjutraj.

Sv. Barbara v Halozah. V četrtek, dne 23. avgusta je izgubil prevoznik (postiljon) pošte Sv. Barbara v Halozah na cesti od boriskega mosta do Sv. Marka pri Ptuj zavitek z napisom: »G. Roza Pavlič, gledališki frizer, Ptuj.« V zavitku je bila namreč izposojena lasulja. Kdor je našel ta zavitek, se naproša, da ga vrne g. prevozniku pošte Sv. Barbara v Halozah.

Zgornje Laše. Iz znane Janezove hiše je dne 24. avgusta na god sv. Jerneja, farnega patrona v Zibiki streljal sin Franc z možnarji. Pri zadnjem blagoslovu mu je razneslo možnar in eden drohcev mu je odnesel zadnji del glave, da so mu izstopili možgani, nakar je nrtav padel na obraz. Bil je v najlepši dobi mladosti, v 21. letu, mirnega in veselega značaja, da ga je imelo vse rado, kar je pričal njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudi. Od hiše žalosti je vodil pogreb domači g. župnik v spremstvu strica Cirila Bračko, frančiškana v Mariboru. V cerkvi je govoril poslovilne besede domači g. župnik. Dragi Franc, težko smo se ločili od tvojega groba, ker smo te ljubili. Preostalom naše iskreno sožalje!

jega zeta ter da se pri tem zanaša na pomoč Turka. Baron Locatelli nabira na tihem zanj dragonce in deželni glavar Goriške, Karol grof Thurn je tudi že v tej zvezi. Krivda Zrinjskega je torej večja kakor Nadasdyja, ker Nadasdy se ni pogajal s Turki. Zato mislim, da se mora postaviti svarilen vzgled.

»Seve.« pripomni kancler, »če se Zrinjski ne podvrže, kar ni verjetno, se mora proti njemu postaviti nad vse strogo.«

»Zato, gospodje,« reče knez Lobkovič, »posvetujmo se, kaj je storiti. Prej mi pa povejte, gospod kancler, kako je na Štajerskem. Ali imate zanesljiva poročila o načrtih upornikov, ki hočejo tudi tukaj uprizoriti upor? Kaj je z grofom Erazmom Tatenbahom, kateremu je naročilo Njegovo Veličanstvo, da posebno pazi na početje zarotnikov, v resnici pa tudi sam nima poštenih namenov.«

Takoj se dvigne gospod Abele pl. Lilienberg ter reče s poudarkom:

»Tako ga obrekujejo sovražniki. Grof Erazem Tatenbah pa je najbolj poštena duša, on ljubi življenje in veselje in zdaleka ne misli na kakšno zarotniško podvzetje zoper vladarja.«

»Vendar se je,« poseže vmes knez, »nam po-

ročalo, da je grof mnogokrat v družbi upornikov, zlasti ga je večkrat videti v gradu Čakovcu.«

»Mogoče,« odvrne Lilienberg, »toda to družbo išče gotovo le za to, da se osebno prepriča o vsem, kar se pripravlja na Ogrskem in Hrvatskem zoper kralja in gospoda. Ne, grof Tatenbah je zvest državni služabnik in je morda danes na potu, da poroča Njegovemu Veličanstvu o nakanih upornikov.«

Tako je zagovarjal gospod Abele pl. Lilienberg svojega prijatelja grofa Erazma Tatenbaha. Toda motil se je. Grof Tatenbah je imel v tem času vse druge misli ter koval druge načrte.

Še je bil čas, da bi se rešil, ako bi namreč bil v resnici storil to, kakor je o njem mislil njegov prijatelj Lilienberg. Toda grofa Tatenbaha je omamila prikazen, ki jo je videl pri vedeževalki na Ptujskem polju v oni noči pred godom svetega Antona.

Ona krasna postava, ki mu je ogrnila vodski plašč okoli ramen, mu je stala vedno pred očmi. Naprej, naprej, mu je klicalo, da mu je že skoro zvenelo v ušesih, vedno višje, dokler ne doseže zaželjene časti. Ko se dvigne na razvalinah celjskega gradu zopet mogočna stavba in trdnjava, bo tamkaj gospodoval kot ponosni, mo-

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelijski razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodiljaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik in mične zgodbi za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 30.

Ojstrica. Mesec gre zopet h koncu in odhaja k svojim prednikom v kraj nepovratnosti. Posebnega se ni pri nas ničesar zgodilo razven slovesnosti pri takozvanih »Treh križih« ob začetku meseca dne 3. avgusta. Že na predvečer je naznanjalo 32 kresov daleč tje dol po Dravski dolini in še dalje tje prek po Pohorju, da se bo tu nekaj posebnega vršilo. Imeli smo blagoslovitev novih »Treh križev« in sv. mašo pod milim nebom. Lepo število ljudstva iz domače ojstriške in sosedne dravograjске župnije se je zbralo okoli znamenja ob cesti in bližnji planoti ter z izvanredno pozornostjo sledilo obredom blagoslovitve, govoru in daritvi sv. maše. Bilo je res lepo, prav ganljivo, videti na tej planini množice v raznih skupinah stoječe, sedeče, klečeče, kakor nekdanj za časa Kristusa v puščavi. Vrčila se je prav v srce segajoča planinska po- božnost. Izrazila se je misel, da bi bilo ven-

darle primerno, postaviti na tem kraju mesto znamenja majhno cerkvico-podružnico, kar bi prebivalci te okolice, ki jih je Bog obdaril z malo boljše mero premoženja kot druge, že zmogli. Predniki naši so baje to zamudili. Pred tolikimi in tolikimi stoletji, tako pravi pravljica, so se nad tem mestom od časa do časa pastirjem in mimonidom prikazovali trije križi s sv. Trojico in bi se naj tu zidala cerkvica v čast sv. Trojici. Takratna lastnica te planote (Polnikove ravne) pa je to odločno zavrnila, češ, da nima prostora za take reči, in trije križi s sv. Trojico so zginili ter se začeli prikazovati nad skalo, kjer zdaj stoji cerkvica sv. Trojice nad Labudom. Ondotni prebivalci so torej ubogali prikazen in sezidali cerkvico. Tu se je pa tekom časa napr-avilo znamenje »Treh križev«, to je tri križe in pod nekoliko višjim srednjim križem kape-lica sv. Trojice. Sedajni lastnik g. R. Grögl je

nadomestil stare prhle križe z novimi in tudi kapelico popolnoma preuredil, nemara da bo prihodnji rod častil križ Kristusov in sv. Trojico ne več pod milim nebom, ampak v lični cerkvi. Gospodu Gröglu pa naj ljubi Zveličar češčenje njegovega sv. znamenja zaznam-va v knjigi življenja z zlatimi črkami!

Razvanje pri Mariboru. Smrt dveh odličnih vaščanov. Tukaj je umrl Grašič Peter, posestnik in občinski svetovalec ter od ustanovitve Gasilnega društva njegov delaven član in po-žrtvovalen gasilec. Pokopan je bil ob veliki udeležbi vaščanov ter častnega števila gasil-cev. — Umrla je Mlaker Neža, stara 69 let. Rajna je bila vzorna in globoko verna sloven-ska mati. Možu skrbna žena, otrokom ljubeča mati, dobra sosedka in dobrončna ubogih. Naj oha vaščana in sosedja počivata v miru! — Gostilno in trgovino Kotz je prevzel g. Lebe Slavko. Zraven dobre postrežbe sta v gostilni gostom na razpolago »Slovenec« in »Sloven-ski Gospodar«.

Hoče. Da so Hoče zdrav kraj, spričuje dej-stvo, da ima 200% več rojenih ko umrlih. Vendar pa tudi smrt zahteva svoje žrtve. V Razvanju sta zadnje dni vsled mrtvouda u-mrla gospod Peter Grašič, znan godec in voz-nik, dne 18. 8. dopoldne še je hodil zunaj — enkrat prej ga je oplazila že kap — potem je šel v ošbo, si prapravlil posteljo, se vlegel in umrl v par minutah, star 54 let. Par dni po-zneje je umrla tudi vsled srčne kapi gospa Neža Mlaker, žena razvanjskega cerkvenega ključarja Franc Mlakarja. Bila je vzorna slo-venska in krščanska mati, vrla žena in gospo-dinja, v njeni družini je vladala vedno med-sebojna ljubezen, vzgojila je vrle, sebi podo-bne otroke. Iskreno sočutje blagi družini Mla-karjev! V tretje gre rado, pravijo ljudje, in res si je smrt izbrala še tretjo žrtve. V bolnici je umrl minuli torek vsled operacije zaradi želodčnega raka gospod Jakob Kropa iz Pivo-le, star 48 let, ter zapušča vdovo z devetimi otroki v starosti od 2 do 21 let. Bil je zave-den narodnjak in dober družinski oče ter bil tudi član hočke godbe. Iskreno sožalje težko prizadeti družini, vrli mož pa naj rajski mir uživa! — Prepojilnica Rütgers v Hočah je la-tos dobila večje naročilo od državnih želez-nic, tako da je zdaj zaposlenih 150 delavcev. Da bi tako tudi ostalo v bodoče!

Št. Peter pri Mariboru. Pri nas je bila po-kopana 58letna Rojko Marija. Naj v miru po-čiva! — Za člana občinskega odbora je ime-novan Bračko Janez, kmet iz Vodol, in sicer kot naslednik rajnega Fluher Ljudsvita. — Prosvetno društvo »Skala« opozarja ona, ki

ZARAZVEDRILLO

Darilo odvetnika. Odvetnik je vodil pravde za več kmetov iste vasi. Neko jutro jih pride devet k odvetniku, da bi zvedeli, kako je s pravnimi. Da ne smejo priti prazni, to so kmetje dobro znali in zato so s seboj prinesli pu-rana. Prvi s puranom v naročju se predstavi odvetniku; ta ga prijazno sprejme, dá mu zahtevano pojasnilo in mu reče, naj odda purana v kuhi-nji. Drugi pride zopet s puranom pred odvetnika in opravi isto; pride tretji, četrti do devetega, vsak s puranom v roki in vsakega napoti odvetnik s pu-ranom v kuhinjo. Ko so tako klijenti opravili svoj posel in odšli, se odpra-vi odvetnik veselega srca v kuhinjo devet puranov. Ali v kuhinji ni bilo niti enega purana, ker so bili kmetje vsi skupaj prinesli samo enega pura-na v mesto in je bil vsak odvetniku le pokazal purana, dal mu ga pa ni nobeden svojega, ampak so vsi skupaj imeli samo enega, a še tega so si od-nesli v krčmo, kjer so ga spekli in po-jedli.

Pri zdravniku. »O, že vidim . . . Do-bro . . . Počejte mi, gospod, ali dobro

spite?« — »Kot polh.« — »Kakšen ima-te tek?« — »Izvrsten. Jem kot volk.« — »Hm, ali kaj pijete?« — »Kot ka-nja.« — »E! Ali ne čutite včasih kakih slabosti?« — »Jaz? Nikoli. Močan sem kot bik.« — »Morda imate včasih mo-ten vid?« — »Nikdar. Vidim kot ris.« — »Ali imate kedaj težke noge?« — »Ne. Tečem kot zajec.« — »No, potem Vam ne morem drugega svetovati, ne-go da se obrnete do kakega živino-zdravnika!«

Nekega hribelazca je v gorah dohi-tela noč in moral se je zateči v samot-no hišo. Tu so imeli le eno sobo in tudi le eno posteljo, da si je bilo šest otrok v družini. Žena je po dva otroke dajala v posteljo in kakor hitro sta zaspala, ju je potegnila iz postelje na tla, kjer sta spala dalje. »Tako, zdaj je pa po-stelja že prosta«, je dejala gospodinja turistu. Ker je bil utrujen, je takoj za-spal. Ko se je zjutraj prebudil, se je znašel na tleh med otroci, stara dva sta pa lepo v postelji smrčala.

Naravno čudo. Janez: »Ali bi rad vi-del kakšno naravno čudo?« — Miha: »Kar pokaži mi ga.« — Janez (pokaže gospoda, ki se piše Oreh ter nosi v ro-ki zavitek jabolka): »Glej, to je Oreh, ki nosi jabolka.«

★

Najboljša reklama

za trgovce, obrt-nike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pisme-ni papir, zavitki, računi, memoran-de, dopisnice, le-taki, lepaki, barvo-tiski, večbarvne razglednice in pri-poročilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši iz-peljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Rovška c. 5

gočni vojvoda, ob njegova strani pa bo ona, ki ga je navdušila za to idejo. Takrat bo izvršeno to, o čemer je sanjal, s tem bo zagotovljena njegova častihlepnost, takrat bo samostojen vladar lepe slovenske pokrajine.

Na krilih domišljije se je zibal in dvigal, pri tem pa ni opazil brezdnosti, ki se je že odpiralo pred njim. Preslišal je glas svoje blage soproge, ki mu je klicala: Erazem, odnehaj, drugače je pre-pozno. Njegova usoda je v tem trenutku bila odločena, njegova poguba se ni dala več od-vrniti.

XXI.

Petek — nesrečen dan.

Nebeških zvezd, ki so mi prej stjale,
Rešilna luč me v noči več ne vodi;
Temé po potih mojih so nastale.

Stritar.

V veliki viteški dvorani palače deželnih stan-ov v Gosposki ulici v Gradcu so v petek, dne 21. marca 1670 gospodje deželni stanov sedeli pri veliki hrastovi mizi.

Bilo je izvanredno zborovanje, ki ga je skli-

cal grof Brenner kot predsednik tajnega stanov-skega urada po svojem namestniku grofu Ivanu Maksu pl. Herbersteinu.

Sedeli so pri mizi plemeniti gospodje Karol grof Saurau, Ivan Friderik baron Tyrndl, Ivan Gašper pl. Kellersperg, grof Filip Brenner, razun teh je bilo še več drugih štajerskih plemenitašev in gospodov.

Iz Dunaja je prispel cesarski vladni svetnik Henrik Herwart pl. Hochenburg s posebnimi na-vodili, ki jih je prejel na cesarskem dvoru.

Velika stenska ura z zlatim okrasjem in s podobo smrti nad kazalci je udarila ravno deveto uro. Svečan mir je bil v cel dvorani, le stopanje straže po hodniku in pred dvorano ter tuljenje vetra se je slišalo.

Zdajci se dvigne predsednik tajnega sveta, resni, vladarju zvesto vdani Filip Brenner ter začne govoriti s posebnim povdarkom:

»Mi smo vas, velespoštovani in odlični go-spodje, povabili k temu izvanrednemu zborova-nju v tej pozni uri, ker preti skrajna nevarnost in ker je zato nujno potrebno, da pokažemo rav-no v tem času našemu premilostljivemu gospodu in cesarju svojo zvestobo. Ni več dyoma, da je na delu daleč razširjena veleizdajniška zarota,